

POSTANOWIENIE

Dnia 29 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Janusz Niczyporuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Elżbieta Karska

SSN Tomasz Przesławski

w sprawie ze skargi K. S. osoby upoważnionej przez Pełnomocnika Wyborczego Komitetu Wyborczego Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej Nr [...] z dnia 25 września 2023 r. w sprawie odwołania Komitetu Wyborczego Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców w okręgu wyborczym nr [...] w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 15 października 2023 r,
z udziałem Państwowej Komisji Wyborczej
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 29 września 2023 r.,

oddala skargę.

UZASADNIENIE

Państwowa Komisja Wyborcza (dalej również: „PKW”), uchwałą Nr [...] z 25 września 2023 r. w sprawie odwołania Komitetu Wyborczego Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców w okręgu wyborczym nr [...] w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 15 października 2023 r., na podstawie art. 218 § 2 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (dalej: „k.wyb.”), oddaliła odwołanie Komitetu Wyborczego Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców, złożone przez osobę zgłaszającą listę, od uchwały Okręgowej Komisji Wyborczej w R. z 22 września 2023 r., Nr [...] w sprawie odmowy rejestracji listy kandydatów komitetu wyborczego pod nazwą Komitet Wyborczy Polska

Liberalna Strajk Przedsiębiorców w okręgu wyborczym nr [...] w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 15 października 2023 r.

W uzasadnieniu uchwały wskazano, że Okręgowa Komisja Wyborcza w R. uchwałą z 22 września 2023 r., Nr [...] odmówiła rejestracji listy kandydatów na posłów zgłoszonej w okręgu wyborczym nr [...] przez Komitet Wyborczy Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców, z powodu niespełnienia wymogów, o których mowa w art. 210 § 2 k.wyb.

W dniu 25 września 2023 r. do Państwowej Komisji Wyborczej wpłynęło odwołanie od uchwały Okręgowej Komisji Wyborczej w R. z 22 września 2023 r., Nr [...] wniesione przez osobę upoważnioną przez Pełnomocnika Wyborczego Komitetu Wyborczego Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców. W odwołaniu osoba upoważniona przez Pełnomocnika Wyborczego Komitetu Wyborczego Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców wniosła o uchylenie zaskarżonej uchwały w całości i rejestrację listy, zarzucając uchwale naruszenie przepisów art. 218 § 1 k.wyb., „gdyż złożenie przez osobę upoważnioną przez pełnomocnika wyborczego KW Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców oświadczenia na podstawie art. 210 § 2 k.wyb. zgodnie z przyjętą linią wykładni prawnej nie przerywa biegu czynności wykonywanych w związku z art. 210 § 1 k.wyb.”.

Rozpoznając odwołanie PKW stwierdziła, że 6 września 2023 r. osoba upoważniona przez Pełnomocnika Wyborczego Komitetu Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców zgłosiła do Okręgowej Komisji Wyborczej w R. listę kandydatów na posłów w okręgu wyborczym nr [...]. Do zgłoszenia dołączono wykaz podpisów poparcia obejmujący łącznie 689 arkuszy, który Okręgowa Komisja Wyborcza w R. ponumerowała i każdy arkusz opatrzyła swoją pieczęcią. Osoba zgłaszająca listę kandydatów na posłów została poinformowana o tym, że może być obecna przy sprawdzaniu wykazów podpisów wyborców, które rozpocznie się w dniu 6 września 2023 r. o godz. 14:15 i skorzystała z tego uprawnienia. Po rozpoczęciu weryfikacji 6 września 2023 r. o godz. 15:53 osoba upoważniona do zgłoszenia listy kandydatów na posłów złożyła oświadczenie o skorzystaniu z uprawnienia wynikającego z art. 210 § 2 k.wyb., dokonując tym samym zgłoszenia listy kandydatów na posłów bez poparcia podpisami wyborców. W wyniku weryfikacji przeprowadzanej do momentu złożenia wspomnianego wyżej oświadczenia Okręgowa Komisja Wyborcza w R.

uznała za złożone prawidłowo 2411 podpisów. Wobec złożenia oświadczenia o skorzystaniu z uprawnienia, o którym mowa w art. 210 § 2 k.wyb., Okręgowa Komisja Wyborcza w R. odstąpiła od dalszej weryfikacji przedłożonych podpisów poparcia, bowiem jego złożenie oznaczało, że Komitet Wyborczy Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców zdecydował o zgłoszeniu listy kandydatów na posłów bez podpisów poparcia.

Odnosząc się do powyższego PKW wyjaśniła, że k.wyb. przewiduje wyłącznie dwa tryby zgłoszenia. Są nimi podpisy poparcia i skorzystanie z uprawnienia, o którym mowa w art. 210 § 2 k.wyb. Skorzystanie z jednego z tych trybów podejmowane jest przez komitet wyborczy z pełną świadomością konsekwencji tej decyzji. Komitet nie może złożyć skutecznego oświadczenia, w którym wyrazi wolę skorzystania z wariantu określonego w art. 210 § 2 k.wyb. warunkowo, tj. na wypadek, gdyby w wyniku weryfikacji okazało się, że liczba złożonych przez niego podpisów poparcia jest niewystarczająca. Zgodnie z art. 210 § 2 k.wyb. Komitet wyborczy, który z zachowaniem wymogu przedłożenia podpisów co najmniej 5000 wyborców stale zamieszkałych w danym okręgu wyborczym zgłosił listy kandydatów co najmniej w połowie okręgów wyborczych, uprawniony jest do zgłoszenia dalszych list bez poparcia zgłoszenia podpisami wyborców. Zgłoszenia list kandydatów przez komitety wyborcze bez zachowania wymogu przedłożenia wskazanej wyżej liczby podpisów poparcia uznaje się za skuteczne, jeżeli listy kandydatów zgłoszone z zachowaniem tego wymogu zostaną zarejestrowane co najmniej w połowie okręgów wyborczych. Aby móc skorzystać z przywileju rejestracji list bez podpisów poparcia, komitet musi mieć zweryfikowane podpisy poparcia oraz zarejestrowane listy w co najmniej 21 okręgach wyborczych. PKW stwierdziła zatem w świetle powyższego, że wobec braku zarejestrowania listy kandydatów na posłów Komitetu Wyborczego Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców w co najmniej 21 okręgach wyborczych, Okręgowa Komisja Wyborcza w R. uchwałą z 22 września 2023 r., Nr [...] słusznie postanowiła odmówić rejestracji listy kandydatów na posłów Komitetu Wyborczego Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców w okręgu wyborczym nr [...].

PKW stwierdziła następnie w piśmie z 21 września 2023 r., znak [...] skierowanym do Okręgowych Komisji Wyborczych, że Komitet Wyborczy Polska

Liberalna Strajk Przedsiębiorców w 17 okręgach wyborczych ma zarejestrowane listy kandydatów na posłów spełniające warunek, o którym mowa w art. 210 § 1 k.wyb., tj. poparte podpisami co najmniej 5000 wyborców stale zamieszkałych w danym okręgu wyborczym. W przypadku wszystkich innych zgłoszeń list kandydatów dokonanych przez ten Komitet w trybie art. 210 § 1 k.wyb. zakończyły się już postępowania odwoławcze i skargowe dotyczące odmowy zarejestrowania list przez okręgowe komisje wyborcze. PKW stwierdziła nadto, że niezależnie od ewentualnych rozstrzygnięć Sądu Najwyższego w sprawie skarg, Komitet Wyborczy Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców nie spełni warunku określonego w art. 210 § 2 k.wyb. Państwowa Komisja Wyborcza zauważa bowiem, że jak wskazano wyżej przepis ten stanowi, iż zgłoszenia list kandydatów przez komitety wyborcze bez zachowania wymogu, o którym mowa w art. 210 § 1 k.wyb. (niepoparte podpisami co najmniej 5000 wyborców stale zamieszkałych w danym okręgu wyborczym), uznaje się za skuteczne, jeżeli listy kandydatów zgłoszone z zachowaniem wymogów określonych w § 1 zostaną zarejestrowane co najmniej w połowie okręgów wyborczych, tj. co najmniej w 21 okręgach wyborczych. W niniejszej sprawie Komitet Wyborczy Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców zarejestrował jedynie 17 list z zachowaniem wymogów określonych w art. 210 § 1 k.wyb. Kolejne listy kandydatów, które w wyniku rozstrzygnięć PKW lub Sądu Najwyższego mogą zostać jeszcze zarejestrowane, nie zostały zgłoszone z zachowaniem wskazanego wyżej wymogu.

Wobec powyższego PKW stwierdziła, że Okręgowa Komisja Wyborcza w R. słusznie postanowiła odmówić rejestracji listy kandydatów na posłów.

Skargą z 27 września 2023 r. K. S. – osoba upoważniona przez Pełnomocnika Wyborczego Komitetu Wyborczego Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców zaskarżyła postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej z 25 września 2023 r., zawarte w uchwale PKW nr [...], sygn. akt: [...] z 25 września 2023 r. w sprawie odwołania Komitetu Wyborczego Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców w okręgu wyborczym nr [...]1 w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 15 października 2023 r., w całości, zarzucając:

1. naruszenie art. 160 § 4 k.wyb. w zw. z art. 218 § 3 k.wyb., w zw. z § 4 ust. 1 pkt 1 oraz § 16 pkt 1 lit b. załącznika do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 21 marca 2011 r. w sprawie Regulaminu Państwowej Komisji Wyborczej (M.P. nr 26, poz. 286; z 2012 r., poz. 3; z 2015 r., poz. 1295; z 2016 r., poz. 600; z 2018 r., poz. 122, 530 i 653; z 2019 r., poz. 390 oraz z 2020 r., poz. 27), poprzez ich niezastosowanie skutkujące podaniem do publicznej wiadomości treści pozornej uchwały PKW (zawierającej zaskarżone pozorne postanowienie), która nie została podpisana przez członków PKW i nie może funkcjonować w obrocie prawnym jako ważne i skuteczne orzeczenie PKW, albowiem plik tekstowy podany do publicznej wiadomości na stronie internetowej Państwowej Komisji Wyborczej (...) stanowić może w najlepszym wypadku jedynie projekt uchwały, która w znaczeniu prawnym jest uchwałą *non est*, podobnie jak postanowienie w niej zawarte; zaskarżone postanowienie nie może funkcjonować w obrocie prawnym; mając na uwadze, iż termin zaskarżenia postanowienia wydanego w formie uchwały biegnie, zgodnie z art. 218 § 3 k.wyb. – od dnia jego podania do publicznej wiadomości, a skoro zaskarżane postanowienie nigdy nie zostało podpisane i nigdy nie istniało – nie może być uznane za ważny, skuteczny i wiążący dla Skarżącego przejaw działalności PKW;

w dalszej kolejności, na wypadek uznania przez Sąd Najwyższy, iż brak podpisania podanej do publicznej wiadomości na stronie internetowej PKW uchwały nie stanowi o jej bezwzględnej wadliwości i nieistnieniu w obrocie prawnym, podniesiono następujące zarzuty:

2. naruszenie art. 210 § 1 k.wyb. w zw. z art. 210 § 2 k.wyb. poprzez ich błędną wykładnię skutkującą uznaniem, że Komitet Wyborczy składając oświadczenie o zgłoszeniu listy kandydatów bez poparcia zgłoszenia podpisami wyborców (na podstawie art. 210 § 2 k.wyb.) dokonał skutecznego i ważnego zgłoszenia listy kandydatów w danym okręgu w sytuacji, gdy w tym samym okręgu wyborczym Komitet złożył uprzednio zgłoszenie listy kandydatów popierając to zgłoszenie podpisami poparcia (w trybie art. 210 § 1 k.wyb.); stosując prawidłową wykładnię wskazanych przepisów, zgodnie ze stanowiskiem wyrażanym w orzeczeniach Sądu Najwyższego – w takiej konfiguracji

chronologicznej i faktycznej złożenie dwóch zgłoszeń list w oparciu o różną podstawę prawną (art. 210 § 1 – z podpisami, art. 210 § 2 – bez podpisów) – powinno prowadzić do stwierdzenia bezskuteczności zgłoszenia listy kandydatów w trybie art. 210 § 2 k.wyb., który kreuje dwa alternatywne tryby zgłoszenia i nie przewiduje, aby zgłoszenie listy kandydatów w oparciu o oświadczenie z art. 210 § 2 k.wyb. mogło być złożone pod warunkiem stwierdzenia braku przedłożenia przez komitet wyborczy 5000 prawidłowych podpisów poparcia; wydając zaskarżone postanowienie PKW nie dość wnikliwie rozważyła bezwzględną wadliwość postanowienia OKW w tym zakresie, pomimo, iż podstawę odmowy rejestracji listy kandydatów przez OKW stanowił wyraźnie art. 210 § 2 k.wyb. i niespełnienie określonego w nim wymogu, gdyby natomiast PKW prawidłowo uznała bezskuteczność tego oświadczenia i wynikająca z tego wadliwość postanowienia OKW – powinna uwzględnić zarzuty wniesionego odwołania oraz sformułowany w oparciu o te zarzuty jedyny dopuszczalny wniosek, stanowiący powielenie treści przepisu art. 218 § 4 k.wyb.;

3. nierozpoznanie przez PKW istoty sprawy i wydanie zaskarżonego postanowienia wyłącznie w oparciu o stwierdzenie braku spełnienia przez Komitet Wyborczy przesłanek do zgłoszenia listy kandydatów bez wymaganych podpisów poparcia w trybie art. 210 § 2 k.wyb., podczas gdy kierując się należyłą i zgodną ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wykładnią przepisów art. 210 § 1 k.wyb. w korelacji z art. 210 § 2 k.wyb. należało przyjąć, iż zgłoszenie dokonane przez Komitet Wyborczy jako złożone pod niedopuszczalnym „warunkiem” niespełnienia wymogu przedłożenia 5000 podpisów poparcia, pozostawało bezskuteczne; kierując się prawidłową wykładnią przepisów prawa PKW powinna pominąć skutki złożonego w trybie art. 210 § 2 k.wyb. oświadczenia i dokonać należytej oceny działań OKW polegających na jedynie częściowej weryfikacji przez OKW przedłożonych list poparcia oraz bezprawnych zaprzestaniu dalszych czynności sprawdzających w tym zakresie w związku ze złożeniem przez Pełnomocnika Wyborczego oświadczenia z art. 210 § 2 k.wyb., które OKW powinna uznać za bezskuteczne i kontynuować działania; absolutny brak ustosunkowania się przez PKW do tej kwestii świadczy o bezwzględnej

wadliwości kontroli instancyjnej PKW, która została dokonana z pominięciem rzeczywistej istoty niniejszej sprawy;

4. naruszenie art. 218 § 1 k.wyb. w zw. z art. 218 § 2 k.wyb. w zw. z art. 45 ust. 1 i art. 2 Konstytucji RP, poprzez ich niezastosowanie przez PKW przy ocenie prawidłowości i zgodności z przepisami prawa zaskarżanego odwołaniem postanowienia OKW, skutkujące istotnym naruszeniem przysługującego każdemu Obywatelowi prawa do sądu poprzez zupełne pominięcie przez PKW i brak rozważenia, iż treść uzasadnienia uchwały OKW zawiera daleko idące braki uniemożliwiające Skarżącemu merytoryczne odniesienie się do stanowiska OKW poprzez złożenie środka odwoławczego; gdyby PKW należycie rozważyła postępowanie OKW w tym zakresie, kierując się zasadą zaufania Obywateli do Państwa – powinna dostrzec przede wszystkim, iż uzasadnienie zaskarżanej odwołaniem uchwały OKW nie zawiera żadnych dających się zweryfikować ustaleń i obliczeń związanych z procesem weryfikacji złożonych przez Komitet wyborczy podpisów poparcia; w tym kontekście zarówno działanie OKW (tj. wadliwość uzasadnienia), jak i działanie PKW (tj. jedynie powierzchowne zbadanie treści uzasadnienia postanowienia OKW i niedostrzeżenie istotnych braków w tym zakresie) stanowią przejaw naruszenia fundamentalnego prawa do sądu (rozumianego sensu largo również jako prawo należytego rozpatrzenia odwołania w trybie wyborczym) Komitetu Wyborczego w rozumieniu prawa do wydania sprawiedliwych i należycie wydanych orzeczeń oraz umożliwienia zaskarzania tych orzeczeń w pełnym zakresie (co niniejsza wadliwość uzasadnienia w zasadzie uniemożliwia);
5. naruszenie art. 218 § 2 k.wyb. w zw. z art. 45 ust. 1 i art. 2 Konstytucji RP, poprzez ich niezastosowanie przez PKW skutkujące sporządzeniem niekompletnego i nie odnoszącego się do meritum sprawy i kluczowych ustaleń faktycznych uzasadnienia zaskarżanego niniejszą skargą postanowienia a tym samym naruszeniem przysługującego każdemu obywatelowi Rzeczypospolitej Polskiej prawa do sądu, którego elementem jest prawo do należytej weryfikacji orzeczeń sądowych i możliwości ich zaskarżenia (*sensu largo* również orzeczeń organów wyborczych); treść uzasadnienia zaskarżanego postanowienia w żadnym stopniu nie odnosi się do kluczowego w okolicznościach niniejszej

sprawy braku rozważenia przez OKW autentyczności wszystkich podpisów i prawdziwości wszystkich danych zawartych w listach poparcia uniemożliwiając merytoryczne odniesienie się do argumentacji, która przemawiała w ocenie PKW za przedmiotowym rozstrzygnięciem oraz podjęcie skutecznych działań zmierzających do zwalczania tej argumentacji w drodze zarzutów niniejszej skargi (Skarżący nie może kwestionować ustaleń PKW bo tych ustaleń nie zna); powyższe jest przejawem naruszenia prawa Komitetu Wyborczego do słusznego rozstrzygnięcia jego żądań i wniosków w trybie Kodeksu wyborczego i godzi w podstawowe prawo do sądu jako gwarancję wynikającą z zasady demokratycznego państwa prawnego;

6. naruszenie art. 217 § 1 k.wyb. poprzez jego błędnie niezastosowanie przy dokonywaniu przez PKW oceny należytego zadośćuczynienia przez OKW przepisom proceduralnym w zakresie przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego wskazanego w art. 217 § 1 k.wyb. oraz pominięcie przez PKW, że OKW w sprzeczności z w/w przepisem nie wydała uchwały o wszczęciu postępowania wyjaśniającego wraz z uzasadnieniem w której wskazała na wątpliwości co do wiarygodności danych zawartych w wykazie podpisów lub wątpliwość co do wiarygodności podpisów, a następnie nie doręczyła tak sporządzonej uchwały Pełnomocnikowi Komitetu Wyborczego; działanie OKW było obarczone wadliwością proceduralną skutkującą naruszeniem bezwzględnie obowiązujących przepisów Kodeksu wyborczego oraz naruszeniem podstawowych gwarancji prawa wyborczego, gdyż przede wszystkim poparte racjonalnymi argumentami zawiadomienie Komitetu wyborczego o przesłankach do wszczęcia postępowania wyjaśniającego pozostaje gwarancją nie tylko możliwości uzupełnienia podpisów, ale przede wszystkim pozwala podjąć obronę słuszných roszczeń Komitetu w tym zakresie; brak dostrzeżenia tej okoliczności przez PKW, czy nawet brak choćby powierzchownej analizy zachowania przepisów proceduralnych przez OKW stanowi o bezzasadności zaskarżanego postanowienia;

7. art. 217 § 1 k.wyb. w zw. z art. 2 i art. 7 Konstytucji RP, poprzez ich niezastosowanie przy ocenie zakresu kompetencji Okręgowej Komisji Wyborczej, przede wszystkim polegające na chybionym usankcjonowaniu

kompetencji OKW do korzystania w ramach prowadzenia czynności wyjaśniających wskazanych w art. 217 § 1 k.wyb. i weryfikacji prawidłowości danych wyborców wskazanych w przedłożonych listach poparcia z programu „POPARCIE” w sytuacji, gdy żaden przepis Kodeksu wyborczego, żaden wydany w oparciu o delegację ustawową przepis wykonawczy, w tym również Regulamin Okręgowych Komisji Wyborczych nie nadają Okręgowym Komisjom Wyborczym uprawnienia do korzystania przy dokonywaniu w/w czynności z programu „POPARCIE”; pochodzenie tego programu, stan zabezpieczeń, a przede wszystkim stan i aktualność danych w nich zawartym są wysoce wątpliwe, ale przede wszystkim nieznane Wyborcom z uwagi na brak regulacji prawnych w tym zakresie; w myśl zasady legalizmu, każdy organ władzy publicznej, w tym również Okręgowa Komisja Wyborcza jest obowiązana do działania z poszanowaniem i w granicach prawa z uwzględnieniem zasady „co nie jest wyraźnie dozwolone, jest zakazane; naczelne zasady porządku prawnego RP wyłączają możliwość domniemania kompetencji organów władzy publicznej, natomiast zaakceptowanie kompetencji OKW do stosowania programu „POPARCIE”, która nie wynika z przepisów prawa powszechnie obowiązującego, ale również z żadnych wewnętrznych regulaminów i instrukcji – mogło wynikać jedynie z domniemania nieznajdującego oparcia w obowiązujących przepisach prawa;

8. naruszenie art. 160 § 4 k.wyb. w zw. z § 8, § 10 ust. 3 w zw. z § 11 lit. d załącznika nr 1 do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 28 sierpnia 2023 r. – Regulaminu okręgowych komisji wyborczych do przeprowadzenia wyborów do Sejmu i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej oraz referendum ogólnokrajowego zarządzonych na dzień 15 października 2023 r., poprzez brak dokonania przez PKW oceny skuteczności podjęcia przez OKW uchwały zawierającej zaskarżone odwołaniem postanowienie, w sytuacji, gdy pod uchwałą znajdują się jedynie podpisy poszczególnych członków OKW, które nie pozwalają w sposób pewny dla obywatela stwierdzić, którzy z członków OKW zagłosowali za podjęciem stosownej uchwały (zgodnie z § 8 ust. 1 Regulaminu OKW... głosowanie jest jawne), a którzy z nich byli podjęciu tej uchwały przeciwni. W związku z faktem, iż do publicznej wiadomości wraz z tekstem

uchwały OKW nie podano protokołu, z którego wynikał przebieg jawnego głosowania nad uchwałą, brak jest podstaw do stwierdzenia skuteczności jej podjęcia; nieopublikowanie przez OKW protokołu głosowania, wykazującego rozkład głosów poszczególnych członków, którzy złożyli podpisy pod uchwałą godzi bezpośrednio w zasadę, iż głosowania OKW są jawne, a w konsekwencji prowadzi do utajnienia stanowisk poszczególnych głosujących w przedmiocie zasadności zapadłego postanowienia;

9. naruszenie art. 218 § 4 k.wyb., poprzez jego niezastosowanie przez PKW w sytuacji, gdy przepis ten znajduje bezwzględnie zastosowanie, wobec oczywistej zasadności odwołania Skarżącego od postanowienia zawartego w uchwale OKW odmawiającej Skarżącemu rejestracji listy w oparciu o oświadczenie z art. 210 § 2 k.wyb. w momencie, w którym wedle powszechnie obowiązujących przepisów prawa oraz zgodnie z wykładnią przepisów art. 210 § 1 k.wyb. w zw. z art. 210 § 2 k.wyb. poczynioną przez Sąd Najwyższy – oświadczenie to, jako zależne od spełnienia niedopuszczalnego warunku powinno zostać uznane za bezskuteczne; po uwzględnieniu powyższego, mając na uwadze przede wszystkim gwarancje wynikające z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, OKW powinna skrupulatnie i zgodnie z przepisami prawa, przeprowadzić postępowanie wyjaśniające wskazane w art. 217 § 1 k.wyb. i dochowując należytej staranności wszelkimi dozwolonymi prawem sposobami zweryfikować skuteczność zgłoszenia listy kandydatów złożonego wraz z podpisami poparcia złożonymi przez wyborców; w sytuacji, w której OKW bez podstawy prawnej zaprzestała weryfikować autentyczność i – PKW powinna uwzględnić odwołanie Skarżącego w całości oraz stosując jedyny przepis Kodeksu wyborczego traktujący o kompetencjach orzeczniczych PKW w przypadku uwzględnienia odwołania – uznać odwołanie za zasadne i zobowiązać OKW do zarejestrowania listy kandydatów w danym okręgu;
10. naruszenie art. 96 ust. 2 Konstytucji RP ustanawiającego podstawowe zasady prawa wyborczego do Sejmu RP poprzez ich niezastosowanie skutkujące bezprawnym oddaleniem odwołania Skarżącego, w sytuacji gdy w braku stwierdzenia bezskuteczności oświadczenia z art. 210 § 2 k.wyb. oraz w braku dokonania przez OKW elementarnych czynności weryfikacji złożonych list

poparcia – bezprawne postanowienie PKW pozbawiło kandydatów Skarżącego Komitetu Wyborczego biernego prawa wyborczego przysługującego każdemu obywatelowi przy spełnieniu warunków z art. 11 § 1 pkt 1 k.wyb., z pogwałceniem zasady powszechności i równości wyborów, ale również zasady bezpośredniości wyborów, poprzez pozbawienie Obywateli możliwości oddania głosu na kandydatów z listy Skarżącego, którzy w świetle prawa winni być dopuszczeni do kandydowania w wyborach do Sejmu RP.

Na podstawie powyższych zarzutów rozwiniętych w uzasadnieniu skargi, działając podstawie art. 218 § 4 k.wyb., wniesiono o uznanie niniejszej skargi za zasadną w całości i zobowiązanie Okręgowej Komisji Wyborczej w R. (okręg wyborczy nr [...]) do zarejestrowania listy kandydatów komitetu wyborczego pod nazwą Komitet Wyborczy Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców w okręgu wyborczym nr [...] w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 15 października 2023 r.

Pismem z 28 września 2023 r. Państwowa Komisja Wyborcza wniosła o oddalenie skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy rozpoznał skargę rozważając kluczowe zarzuty skargi, które są całkowicie niezasadne. Ze względu na specyfikę procedury sądowej w sprawach ze skarg na uchwały PKW, a zwłaszcza zastrzeżone ustawowo krótkie terminy na rozpoznanie środków zaskarżenia, pisemne motywy orzeczenia zostaną ograniczone do niezbędnego zakresu.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że zarzut dotyczący podania do publicznej wiadomości treści niepodpisanej przez członków PKW uchwały, która jako nieopatrzona podpisami nie może funkcjonować w obrocie prawnym jako ważne i skuteczne orzeczenie, jest chybiony.

Podzielić należy stanowisko wyrażone przez Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z 27 lutego 2015 r., II OSK 1799/13, w myśl którego dla bytu prawnego postanowienia wydanego przez organ kolegialny, konieczne jest, aby co najmniej

jeden egzemplarz postanowienia zaopatrzony był w wymagane podpisy, natomiast od okoliczności konkretnej sprawy zależeć będzie, czy skuteczne będzie pozostawienie oryginału w aktach sprawy, czy też taki oryginalny egzemplarz postanowienia będzie doręczony stronie.

Przy tym należy odróżnić podjęcie uchwały (jej uchwalenie) od jej podpisania, które następuje zawsze po jej uchwaleniu. Powyższe potwierdzone zostało orzecznictwem Naczelnego Sądu Administracyjnego, w tym m.in. w wyroku z 16 listopada 2011 r., II GSK 1137/10, w którym wskazano, że czynność podpisania uchwały następuje zawsze po uchwaleniu uchwały. Zatem uchwalenie zawsze poprzedza podpisanie uchwały. Przyjęte projekty stają się uchwałami po przeprowadzeniu głosowania oraz ogłoszeniu wyników, o ile oczywiście w trakcie głosowania „za” opowiedziała się odpowiednia ilość członków organu stanowiącego.

Podobnie wypowiedział się Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z 19 maja 2006 r., I OSK 111/06, w którym orzekł, że decyzja administracyjna, która wydana jest w postaci uchwały podejmowanej przez organ kolegialny, stanowi wyraz woli przejawianej przez zespół osób fizycznych pełniących na podstawie określonych procedur prawnych funkcję posiadaczy tych praw i obowiązków, które ustawa przypisuje organowi kolegialnemu. Uchwałę – decyzję należy uznać za podjętą z chwilą wyrażenia woli przez organ kolegialny w sposób prawem określony tzn. najczęściej w drodze głosowania (tajnego lub jawnego) zwykłą lub kwalifikowaną większością głosów obecnych członków danego organu przy zachowaniu minimalnej, a koniecznej dla możliwości podejmowania uchwał liczby uczestniczących osób (*quorum*).

Wobec powyższego Sąd Najwyższy jednoznacznie stwierdza, że zaskarżona uchwała została podjęta i uzyskała byt prawny już w chwili jej przegłosowania przez Państwową Komisję Wyborczą. Samo opublikowanie nie przesądza przy tym o jej istnieniu. Opublikowanie uchwały na stronie internetowej PKW ma znaczenie jedynie dla ustalenia terminu na wniesienie przez uprawniony podmiot środka odwoławczego. Mając to na uwadze zarzucanie Państwowej Komisji Wyборczej podania do wiadomości publicznej pozornej uchwały, która jako niepodpisana nie

może funkcjonować w obrocie prawnym jako ważne i skuteczne orzeczenie, należy uznać za całkowicie nietrafne.

Część zarzutów skargi dotyczy kompetencji, składu oraz trybu działania Okręgowej Komisji Wyborczej w P.. Tymczasem podkreślenia wymaga, że przedmiotem kontroli odwoławczej dokonywanej przez Sąd Najwyższy w ramach postępowania skargowego, o którym mowa w art. 218 § 3 k.wyb., jest uchwała Państwowej Komisji Wyborczej, a więc ta decyzja, która jest konsekwencją odwołania od uchwały Okręgowej Komisji Wyborczej. Fakt ten ma istotne znaczenie dla określenia granic skargi i zakresu zarzutów, które mogą być obecnie rozpatrywane. Sąd Najwyższy w postępowaniu skargowym toczącym się w trybie art. 218 § 3 k.wyb. ocenia więc prawidłowość postanowienia PKW wydanego w następstwie odwołania od decyzji komisji wyborczej pierwszego stopnia.

W świetle powyższego uznać należy, że Państwowa Komisja Wyborcza trafnie nie stwierdziła nielegalności działania Okręgowej Komisji Wyborczej w P., a wywodzone na tym etapie zarzuty nie mogą doprowadzić skutecznie do usunięcia z obrotu prawnego zaskarżonej uchwały PKW.

Trafne jest też stanowisko PKW, wyrażone w zaskarżonej uchwale, zgodnie z którym niezależnie od ewentualnych rozstrzygnięć Sądu Najwyższego w sprawie skarg, Komitet Wyborczy Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców nie spełnił warunku określonego w art. 210 § 2 k.wyb. Przepis ten stanowi, iż zgłoszenia list kandydatów przez komitety wyborcze bez zachowania wymogu, o którym mowa w art. 210 § 1 k.wyb. (niepoparte podpisami co najmniej 5000 wyborców stale zamieszkałych w danym okręgu wyborczym), uznaje się za skuteczne, jeżeli listy kandydatów zgłoszone z zachowaniem wymogów określonych w § 1 zostaną zarejestrowane co najmniej w połowie okręgów wyborczych, tj. co najmniej w 21 okręgach wyborczych. Skarżący Komitet Wyborczy Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców z zachowaniem wymogów określonych w art. 210 § 1 k.wyb. zarejestrował jedynie 17 list, a kolejne listy kandydatów, które w wyniku rozstrzygnięć PKW lub Sądu Najwyższego mogą zostać jeszcze zarejestrowane, nie zostały zgłoszone z zachowaniem wskazanego wyżej wymogu. Uznąć należy, że interpretacja art. 210 § 1 i 2 k.wyb. dokonana przez Państwową Komisję Wyborczą jest trafna. W związku z tym należy jeszcze dodać, że Państwowa

Komisja Wyborcza rozpoznała istoty sprawy w odpowiedniej procedurze, co znalazło prawidłowe odzwierciedlenie w uzasadnieniu jej uchwały, wobec czego art. 218 § 4 k.wyb. nie mógł tutaj znaleźć zastosowania.

Reasumując, w ramach kontroli odwoławczej zainicjowanej skargą reprezentanta Komitetu Wyborczego Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców, Sąd Najwyższy nie dopatrywał się nieprawidłowości wskazanych w skardze, mogących skutkować uznaniem jej za zasadną. Podniesione w skardze argumenty, ze względu na wskazane wyżej przyczyny nie mogą odnieść zamierzonego przez Skarżącego skutku.

Z przedstawionych wyżej względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.

[a!]